

2015-11-24

R E M I S S V A R

Justitiedepartementet
Enheten för fastighetsrätt och associationsrätt
103 33 STOCKHOLM

FI Dnr 15-9455
(Anges alltid vid svar)

Finansinspektionen
Box 7821
SE-103 97 Stockholm
[Brunnsgatan 3]
Tel +46 8 787 80 00
Fax +46 8 24 13 35
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

(Ju2015/1889/L1)

En översyn av årsredovisningslagarna (SOU 2015:8)

Sammanfattning

Finansinspektionen (FI) är positiv till att de nuvarande årsredovisningslagarna ersätts med nya årsredovisningslagar och att bestämmelserna om delårsrapporter samlas i en ny särskild lag. I övrigt har FI följande synpunkter på lagförslagen:

- Det bör göras en ny bedömning av om begreppet ”företag av allmänt intresse” ska införas i redovisningslagstiftningen. Ett införande av begreppet är nödvändigt för att kunna införa mer omfattande redovisningskrav för fler finansiella företag.
- Om förslaget att införa storlekskategorin mikroföretag genomförs i årsredovisningslagen (ÅRL) så bör det beaktas att vissa företag under FI:s tillsyn kan komma att tillhöra den kategorin såsom förslaget ser ut i Redovisningsutredningens slutbetänkande.
- De företag som omfattas av lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag (ÅRKL) och lagen om årsredovisning i försäkringsföretag (ÅRFL) bör också ges möjlighet att lämna uppgifterna om hur eget kapital fördelar sig på bundet respektive fritt eget kapital inte bara i balansräkningen eller i not, utan även i egen räkning.
- I den nya lagen om delårsrapporter behöver det tas in en bestämmelse med innebörden att de noterade företagen även ska lämna de uppgifter om koncernen som följer av bestämmelserna om delårsrapportering i förordning (EG) 1126/2008 (dvs. IAS 34).
- FI har även synpunkter på två områden som inte har varit föremål för nya överväganden i ÅRL men som omfattas av förslaget till ny ÅRL. Det första området avser koncernbegreppet och det andra avser hur värdeförändringar ska redovisas.

Vad gäller förslaget att andelar i dotterföretag får redovisas med tillämpning av kapitalandelsmetoden vid upprättande av moderbolagets årsredovisning, tydliggörs att FI tolkar bestämmelserna i kapitaltäckningsförordningen så att tillämpningen i redovisningen inte kommer att påverka moderbolagets kapitalbas i kapitaltäckningsrapporteringen.

Företag av allmänt intresse

Av lagrådsremissen ("Tydligare redovisningsregler och nya rapporteringskrav för utvinningsindustrin"¹) framgår att regeringen föreslår att "företag av allmänt intresse" inte ska införas som en särskild kategori av företag i redovisningslagstiftningen. Detta motiveras bland annat av att ställningstagandet till vilka företag som ska anses vara av allmänt intresse även är av betydelse för de nya rättsakterna på revisionsområdet.

Nu har Revisionsutredningen behandlat vilka företag de anser ska utgöra företag av allmänt intresse (SOU 2015:49, Ju2015/4660/L1) och remisstiden som sattes till 15 september har passerats. Därmed finns det nu ett underlag för att göra en ny bedömning av om begreppet bör införas i redovisningslagstiftningen.

Såsom framgått av FI:s remissvar på betänkandet från Revisionsutredningen och delbetänkandet från Redovisningsutredningen (SOU 2014:22, Ju2014/2963/L1) anser FI att definitionen av "företag av allmänt intresse" behöver utökas så att den omfattar fler finansiella företag än vad som föreslogs i de två utredningarna. Att införa begreppet i redovisningslagstiftningen är en förutsättning för att kunna ställa större krav på redovisningen i vissa mindre företag eftersom redovisningsdirektivet innebär en maximiharmonisering för vad som får krävas av de företag som tillhör kategorin mindre/små företag.

FI anser således att begreppet "företag av allmänt intresse" bör införas i redovisningslagstiftningen och att företag enligt FI:s tidigare remissvar bör omfattas.

En tillförlitlig och enhetlig extern redovisning är av stor betydelse för FI:s arbete med att främja väl fungerande marknader, finansiell stabilitet och ett gott konsumentskydd.

Mikroföretag

Redovisningsutredningens slutbetänkande innehåller ett förslag om att införa begreppet mikroföretag i redovisningslagstiftningen. FI noterar att det bland de företag som står under FI:s tillsyn antagligen finns företag som är så små att de kategoriseras som mikroföretag, om de storleksgränser som angivits i slutbetänkandet också införs. Detta kan exempelvis gälla vissa fondbolag och

¹ Lagrådsremissen i vilken regeringen tagit ställning förslagen i Redovisningsutredningens delbetänkande SOU 2014:22.

AIF-förvaltare. Med anledning av detta anser FI att det är viktigt att förenklingsarna för mikroföretag inte går längre än de som föreslagits i slutbetänkandet. Om förenklingsarna för mikroföretag blir mer omfattande än de som föreslås i slutbetänkandet anser FI att det bör införas en bestämmelse om att de företag som står under FI:s tillsyn inte kan utgöra mikroföretag.

Indelningen av eget kapital i bundet respektive fritt

I lagrådsremissen, till skillnad från i Redovisningsutredningens del- respektive slutbetänkande, föreslås att de aktiebolag och ekonomiska föreningar som ska tillämpa ÅRL får lämna uppgifterna om hur eget kapital fördelar sig på bundet respektive fritt eget kapital i balansräkningen, i egen räkning eller i en not (se 3 kap. 10 a och 10 b §§ ÅRL i lagrådsremissen). Motsvarande möjlighet att lämna uppgifterna i egen räkning har inte föreslagits i ÅRKL och ÅRFL för de finansiella företagen. FI anser att ÅRKL och ÅRFL bör kompletteras så att de finansiella företagen, med stöd av lag, får samma möjlighet som alla andra företag att lämna de aktuella uppgifterna, inte bara i balansräkningen alternativt not, utan även alternativt i egen räkning.

Redovisning enligt kapitalandelsmetoden i årsredovisningen

Redovisningsutredningen föreslår att andelar i dotterföretag får redovisas med tillämpning av kapitalandelsmetoden vid upprättande av moderbolagets årsredovisning, om det är förenligt med god redovisningssed. De finansiella företagen kan, om det blir tillåtet, komma att tillämpa kapitalandelsmetoden i redovisningshänseende.

Genom att tillåta att kapitalandelen av dotterföretagens intjänade egna kapital (sedan förvärvet) får ingå i ett moderbolags eget kapital kan eget kapital för moderbolaget öka utan att någon värdeöverföring har skett från dotterföretaget. Då ingen värdeöverföring behöver ske finns belopp motsvarande kapitalandelen samtidigt kvar i dotterföretagets eget kapital; dvs. dotterföretagets intjänade egna kapital sedan förvärvet kan ingå i såväl moderbolagets som dotterföretagets eget kapital.

Solvensberäkningarna för försäkringsföretag har sin utgångspunkt i en särskilt framtagen balansräkning för solvensändamål. Värderingsbestämmelser för denna balansräkning finns i försäkringsrörelselagen och EU-förordningar, dvs. den är "frikopplad" från redovisningen.

För kreditinstitut och värdepappersföretag utgör istället det redovisade egna kapitalet grunden i kapitalbasen vid kapitaltäckningsrapportering, och är därmed utgångspunkt för bedömning om kapitalkraven för kreditinstitut och värdepappersföretag under tillsyn ("institut") är uppfyllda. FI anser dock att kapitalbasen i instituten ska återspegla det förlustabsorberande kapital som finns tillgängligt för att möta förluster i respektive institut, och att kapitalandelen av ett dotterföretags egna kapital därmed inte får ingå i moderbolagets kapitalbas. Det framgår också av artikel 26.1 i kapitaltäckningsförordningen

(575/2013/EU) att endast sådant kapital kan erkännas, som är tillgängligt för institutet för obegränsad och omedelbar användning för att täcka risker eller förluster så snart som dessa uppkommer. Sådant kapital som kvarstår i ett dotterföretag kan således inte samtidigt räknas in i moderbolagets kapitalbas, även om en tillämpning av kapitalandelsmetoden innebär att moderbolagets redovisade eget kapital har påverkats.

FI har inga invändningar mot förslaget att andelar i dotterföretag får redovisas med tillämpning av kapitalandelsmetoden vid upprättande av moderbolagets årsredovisning, men vill på detta sätt tydliggöra att FI tolkar bestämmelserna i kapitaltäckningsförordningen så att tillämpning i redovisningen inte kommer att påverka moderbolagets kapitalbas i kapitaltäckningsrapporteringen.

Lag om delårsrapporter

Nuvarande ÅRL innehåller en bestämmelse om att de s.k. noterade företagen, i fråga om delårsrapporter och uppgifterna däri om koncern, ska tillämpa kommissionens förordning (EG) nr 1725/2003 av den 29 september 2003 om antagande av vissa redovisningsstandarder i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1606/2002. Såsom framgår av Redovisningsutredningens slutbetänkande sidan 691, har förordningen (EG) 1725/2003 ersatts av förordningen (EG) 1126/2008. Vidare har utredningen föreslagit att bestämmelserna om delårsrapporter ska samlas i en ny lag som enbart behandlar delårsrapporter. Utredningen har i det arbetet dock inte ansett det nödvändigt att ta in en uttrycklig hänvisning till förordningen 1126/2008. FI ställer sig tveksam till det ställningstagandet och har inte kunnat finna något motiv som förklarar utredningens ställningstagande.

De noterade företagen ska enligt förordningen 1606/2002 upprätta sin koncernredovisning² i enlighet med av EU antagna IFRS och förordningen reglerar också hur själva antagandet av IFRS-regelverket ska gå till. Det av EU antagna IFRS-regelverket framgår dock av en egen förordning, för närvarande förordningen 1126/2008, där IAS 34, Delårsrapportering, utgör en del.

Att de noterade företagen ska upprätta delårsrapport regleras för närvarande, och även enligt utredningens förslag, i lagen om värdepappersmarknaden (LV). Vad avser innehållet i dessa företags delårsrapporter hänvisar för närvarande LV till ÅRL men enligt utredningens förslag hänvisas, såsom nämnts ovan, till en ny lag om delårsrapporter. Denna nya lag föreslås dock inte få några bestämmelser som reglerar att de noterade företagen ska lämna några uppgifter om koncernen mer än vad avser väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer (se 3 § som hänvisar till 13 §). Att de noterade företagens delårsrapporter ska följa

² Noteras kan att det som i EU-rätten och svensk lag benämns "koncernredovisning" avser den offentliga rapporten avseende koncernen som täcker in ett helt räkenskapsår. En delårsrapport omfattar däremot en del av ett räkenskapsår och kan innehålla uppgifter om såväl koncern som juridisk person.

IAS 34 såsom den antagits av EU framgår i EU-rätten av det s.k. öppenhetsdirektivet³.

FI föreslår att det i 3 § i den nya lagen om delårsrapporter tas in en bestämmelse om att de noterade företagen även ska lämna de uppgifter om koncernen som följer av bestämmelserna om delårsrapportering i förordning 1126/2008⁴.

Koncernbegreppet

Koncernbegreppet har inte varit föremål för överväganden av Redovisningsutredningen. Det var dock föremål för remiss under 2012, se ”Kompletterande remiss om ändrad koncerndefinition” (Ju2009/5053/L1). Många remissinstanser framförde, liksom FI, att den föreslagna ändringen kom mycket olämpligt i tiden eftersom det nya redovisningsdirektivet då ännu inte var antaget av europaparlamentet och rådet och den internationella redovisningsstandardens IFRS 10, Koncernredovisning, ännu inte hade antagits av EU. Bestämmelserna om koncernbegreppet i det nya redovisningsdirektivet blev i stort desamma som enligt det tidigare gällande direktivet. Såsom framgår av FI:s remissvar (FI Dnr 12-6676) var FI positiv till ändringarna som föreslogs i den kompletterande remissen. FI anser att tiden är mogen för en ändring nu när det nya redovisningsdirektivet är antaget och genomfört i svensk lag. Förslaget till lagändring innebar att kravet på ägarandel togs bort och krav på bestämmande inflytande infördes. Om ändringarna görs blir definitionen av koncernbegreppet förenlig med det s.k. IFRS-regelverket.

Redovisning av värdeförändringar

Förslaget till lydelse i 6 kap. 28 § andra stycket punkt 2 ÅRL i slutbetänkandet, strider mot IAS 21, Effekterna av ändrade valutakurser, punkt 32 (IAS 21.32) i IFRS-regelverket. FI anser därför att den föreslagna lagbestämmelsen behöver få en ändrad utformning så att den blir förenlig med IFRS-regelverket.

I enlighet med nu gällande årsredovisningslagar föreslår utredningen att finansiella instrument i vissa fall får/ska tas upp till sitt verkliga värde. I förslaget till 6 kap. 28 § ÅRL beskrivs att värdeförändringarna ska redovisas i resultaträkningen utom i vissa fall då de ska redovisas i en fond för verkligt värde istället. Enligt punkten 2 i den angivna paragrafens andra stycke ska värdeförändringen på en finansiell tillgång som redovisas till verkligt värde redovisas i en fond för verkligt värde i de fall värdeförändringen är orsakad av en kursförändring på en monetär post som utgör en del av företagets nettoinvestering i en utländsk enhet. Förslaget innebär ingen ändring mot nuvarande ÅRL (4 kap. 14 d §

³ Se artikel 5.3 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/109/EG av den 15 december 2004 om harmonisering av insynskraven angående upplysningar om emittenter vars värdepapper är upptagna till handel på en reglerad marknad och om ändring av direktiv 2001/34/EG

⁴ Alternativt kan det uttryckas som att de ska lämna de uppgifter om koncernen som framgår av internationella standarder som antagits i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1606/2002.

andra stycket punkt 2) och följer bestämmelserna i det nya redovisningsdirektivet (artikel 8.8) och dess föregångare (artikel 42c). Bestämmelsen i direktivet och ÅRL verkar dock ha en lydelse som inte stämmer med syftet till varför bestämmelsen infördes i direktivet. Syftet med direktivsändringen var att behålla överensstämmelse mellan EU:s redovisningsdirektiv och IFRS-regelverket⁵.

Enligt IAS 21.32 ska, förenklat uttryckt, valutakursdifferenser som uppstår avseende en monetär post som utgör en del av det rapporterade företags nettoinvestering i en utlandsverksamhet, i redovisningen för juridisk person (årsredovisningen), redovisas i resultatet (dvs. i resultaträkningen enligt ÅRL:s terminologi). Däremot ska dessa kursdifferenser i koncernredovisningen, enligt samma punkt i IAS 21, redovisas i övrigt totalresultat. Enligt ÅRL:s terminologi betyder det att kursdifferensen redovisas direkt mot eget kapital och enligt ÅRL är det eget kapital-posten Fond för verkligt värde, som ska användas. IFRS preciserar dock inte vilken post inom eget kapital i koncernredovisningen denna post ska redovisas under.

Den föreslagna bestämmelsen i 6 kap. 28 § andra stycket punkt 2 ÅRL bör, enligt FI, således flyttas till koncernredovisningskapitlet. Bestämmelsen bör placeras i avsnittet "Koncernresultaträkningens innehåll m.m." och hänvisas till i avsnittet "Kapitalandelsmetoden" respektive "Klyvningsmetoden". Bestämmelsen bör vidare inte göras avhängig av att den monetära posten värderas till verkligt värde utan till att den tas upp till balansdagskurs⁶.

FI:s utgångspunkt i förslaget ovan är att regeringen anser att den aktuella lagregeln kan ändras inom ramen för nuvarande redovisningsdirektiv, trots att lagregeln nära ansluter till direktivets skrivning, med hänvisning till att syftet med direktivets bestämmelse annars inte uppfylls. Skulle regeringen komma till en annan slutsats anser FI att ett förslag till ändring av redovisningsdirektivet behöver lyftas genom svenskt agerande på EU-nivå.

Bestämmelsen i nuvarande 4 kap. 14 d § andra stycket punkt 2 ÅRL, vilken har samma innebörd som den i Redovisningsutredningens slutbetänkande föreslagna bestämmelsen i 6 kap. 28 § andra stycket punkt 2 ÅRL, har också uppmärksamats av Rådet för finansiell rapportering i deras senaste två inbjudningar till kommentarer på deras förslag till ändringsmeddelanden avseende deras rekommendationer⁷.

⁵ Se preambel 8 och 9 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/656/EG av den 27 september 2001 om ändring av direktiven 78/660/EEG, 83/349/EEG och 86/635/EEG med avseende på värderingsreglerna för årsbokslut och sammanställd redovisning i vissa typer av bolag samt i banker och andra finansiella institut. Se även prop. 2002/03:121 Redovisning och värdering av finansiella instrument som behandlar genomförandet av direktivet i fråga.

⁶ Att omräkna en monetär post till balansdagskurs är inte samma sak som att värdera den till verkligt värde. Vid värdering till verkligt värde måste t.ex. även räntans marknadsmässighet bedömas och kreditrisken beaktas.

⁷ Se kommentarerna angående ändringsförslag avseende IAS 21 i RFR-ri 2015:1 och RFR-ri 2015:2 på www.radetforfinansiellrapportering.se. Båda förslagen innebär att lagparagrafen i princip aldrig kan bli aktuell att tillämpa.

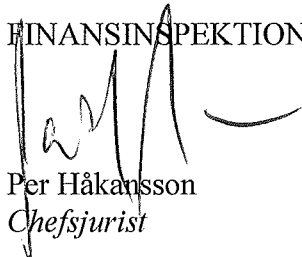
Avslutande kommentar

Med beaktande av FI:s verksamhetsområden har utredningens förslag främst kommenterats vad avser de regler som föreslås för de finansiella respektive de noterade företagen.

Alla remissinstanser har i remissutskicket blivit ombedda att vid besvarandet av remissen beakta att regeringen i lagrådsremissen ”Tydligare redovisningsregler och nya rapporteringskrav för utvinningsindustrin”, tagit ställning till förslagen i Redovisningsutredningens delbetänkande, som i flera avseenden ligger till grund för förslagen i Redovisningsutredningens slutbetänkande, vilket FI här lämnar sitt remissvar på. Då prop. 2015/16:3 ”Tydligare redovisningsregler och nya rapporteringskrav för utvinningsindustrin”, har hunnit publiceras efter det att remissen avseende SOU 2015:8 sändes ut, har FI, utöver de ställningstaganden till förslagen i Redovisningsutredningens delbetänkande som framgår av lagrådsremissen, även beaktat de ställningstaganden till utredningen som framgår av nämnda proposition.

Beslut i detta ärende har fattats av chefsjuristen Per Håkansson efter föredragning av Ingrid Engshagen.

FINANSINSPEKTIONEN

Per Håkansson
Chefsjurist

Ingrid Engshagen
Rådgivare Redovisningsfrågor
08-787 81 37

